

ΝΟΜΟΣ 4635/2019
ΜΕΡΟΣ ΙΗ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟ
ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Άρθρο 118

Αντικείμενο πεδίο εφαρμογής

Αντικείμενο του παρόντος είναι η θέσπιση των κανόνων που διέπουν την κατάρτιση, τον συντονισμό, τη διαχείριση, τη χρηματοδότηση, τον έλεγχο και την εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) και των επιμέρους προγραμμάτων του, που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Άρθρο 119

Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος ισχύουν οι εξής ορισμοί:

1. Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ): Έγγραφο, που βασίζεται σε ένα σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάταξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή και περιλαμβάνει τους στόχους του εθνικού μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού, με την αξιοποίηση των εθνικών πόρων του ΠΔΕ.
2. Τομεακό και Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΤΠΑ και ΠΠΑ): Έγγραφο, που καταρτίζεται από το αρμόδιο Υπουργείο ή Περιφέρεια και περιλαμβάνει τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης του οικείου φορέα, με βάση τον αντίστοιχο προγραμματισμό του ΕΠΑ και την κατανομή των πόρων του ΕΠΑ, που του αναλογούν.
3. Άξονας Προτεραιότητας: Κάθε προτεραιότητα του σχεδίου ανάπτυξης της χώρας στο πλαίσιο του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του, που έχει συγκεκριμένους μετρήσιμους ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους.
4. Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ): Το σύνολο των κανόνων και διαδικασιών, που εφαρμόζουν οι διοικητικές αρχές διαχείρισης και ελέγχου του ΕΠΑ, με σκοπό τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων και την αποτελεσματική εφαρμογή του ΕΠΑ και των ΤΠΑ και ΠΠΑ.
5. Υπηρεσία Συντονισμού του ΕΠΑ: Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία συντονίζει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του και υποστηρίζεται, για τον σκοπό αυτό, από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Δι.Δι.Ε.Π.).
6. Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων και Αποθεματικών: Η υπηρεσία ή ο φορέας, στον οποίο ανατίθεται η διαχείριση του συνόλου ή μέρους προγράμματος του ΕΠΑ και των σχετικών πόρων.
7. Ειδικό Πρόγραμμα: Πρόγραμμα αναπτυξιακών και επενδυτικών παρεμβάσεων ή παρεμβάσεων για την αποκατάσταση ζημιών ή την αντιμετώπιση κρίσεων, στο χρηματοδοτικό σχήμα του οποίου μπορεί να συμμετέχουν χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, αναπτυξιακές τράπεζες, δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα ειδικού χρηματοδοτικού σκοπού και επενδυτικά ταμεία, με σύστημα διαχείρισης, συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και πόρους, για την αντιμετώπιση ειδικών τομεακών ή περιφερειακών προβλημάτων και αναγκών και την αξιοποίηση αναπτυξιακών ευκαιριών.
8. Έργο: Η κατασκευή, προμήθεια, υπηρεσία, μελέτη, εμπειρογνωμοσύνη, σύμβαση, κρατική ενίσχυση, αποζημίωση, ενέργεια Τεχνικής Βοήθειας, χρηματοδοτική συνεισφορά και δράση, η οποία συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της σχετικής προτεραιότητας ή των σχετικών προτεραιοτήτων.

9. Έργο Στρατηγικής Σημασίας: Έργο που επιφέρει αποτελέσματα σημαντικής εντάσεως στη συνολική οικονομία και δημιουργεί προστιθέμενη αξία τόσο για τη χώρα όσο και για τους πολίτες της, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο για τις στρατηγικές επενδύσεις.

10. Έργο Μεγάλου Προϋπολογισμού: Έργο με κατώφλι προϋπολογισμού που προσδιορίζεται στην απόφαση της παραγράφου Γ' του άρθρου 129 του παρόντος και το οποίο δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από το ποσό των 20.000.000 ευρώ.

Άρθρο 120

Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης

1. Το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων καταρτίζει το ΕΠΑ, αντικείμενο του οποίου αποτελεί ο μεσοπρόθεσμος αναπτυξιακός προγραμματισμός αξιοποίησης των εθνικών πόρων του ΠΔΕ, με βάση τις κατευθύνσεις και τις ανάγκες που προκύπτουν από ένα σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάταξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Το ΕΠΑ εγκρίνεται με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου.

2. Το ΕΠΑ, για κάθε προγραμματική περίοδο, καθορίζει τις προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, τους ειδικούς στόχους και δράσεις, τη διάρκεια της εφαρμογής του, το συνολικό και ανά Πρόγραμμα προϋπολογισμό, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται με την εφαρμογή του.

3. Ο αναπτυξιακός προγραμματισμός διέπεται από τις αρχές της συμπληρωματικότητας προς τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση παρεμβάσεις και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών, των προγραμμάτων και των δράσεων και λαμβάνει υπόψη του και εξειδικεύει τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί από τη χώρα για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, καθώς και τις ανάγκες που έχουν προκύψει από όλα τα στάδια διαβούλευσης. Στο πλαίσιο των αρχών αυτών, το κάθε επίπεδο προγραμματισμού μεριμνά, ώστε να επιτυγχάνεται ο τομεακός και ο χωρικός συντονισμός των παρεμβάσεων του ΕΠΑ με τις ενωσιακές πολιτικές με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση κάθε πηγής πόρων.

4. Στις διαδικασίες του αναπτυξιακού προγραμματισμού, καθώς και κατά την υλοποίηση του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του, τηρούνται οι αρχές και οι κανόνες της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας, καθώς και των διεθνών συμφωνιών τις οποίες έχει κυρώσει η Ελλάδα, ιδίως, όσον αφορά το περιβάλλον, το χωροταξικό σχεδιασμό, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την προσβασιμότητα χωρίς διακρίσεις, ιδίως, των ευπαθών ομάδων όπως τα άτομα με αναπηρία, την άρση και αποτροπή ανισοτήτων, τον ανταγωνισμό, καθώς και τις κρατικές ενισχύσεις.

5. Αναπόσπαστα τμήματα του ΕΠΑ είναι τα ΤΠΑ και τα ΠΠΑ.

Άρθρο 121

Διάρκεια προγραμματικής περιόδου

Η προγραμματική περίοδος του ΕΠΑ είναι πενταετούς διάρκειας. Με την πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου που εγκρίνει το ΕΠΑ μπορεί να ορίζεται μικρότερη ή μεγαλύτερη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου, αν τούτο επιβάλλεται για ειδικούς λόγους, όπως ο προγραμματισμός των Επενδυτικών και Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άλλες δεσμεύσεις της χώρας, οι φάσεις του οικονομικού κύκλου και το ύψος των διαθέσιμων πόρων.

Άρθρο 122

Πόροι, επιλέξιμες κατηγορίες και προϋπολογισμός του ΕΠΑ

1. Το ΕΠΑ υλοποιείται με τους εθνικούς πόρους του ΠΔΕ που προσδιορίζονται με την πράξη έγκρισης της παρ. 1 του άρθρου 120 του παρόντος. Για τον προσδιορισμό των πόρων του ΕΠΑ λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, οι δεσμεύσεις από το εκάστοτε ισχύον Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής, οι προοπτικές της οικονομίας για το χρονικό

διάστημα προγραμματισμού, η συμπληρωματικότητα με τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση παρεμβάσεις, οι ανάγκες που προκύπτουν από άλλα προγράμματα ανάπτυξης που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ ή από άλλες πηγές χρηματοδότησης, οι ανάγκες που προκύπτουν από έργα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου που δεν ολοκληρώνονται εντός αυτής και οι ανάγκες ωρίμανσης έργων για μελλοντική ένταξη στο ΕΠΑ, στο ΕΣΠΑ, στα προγράμματα του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή σε άλλα εθνικά, ευρωπαϊκά ή διεθνή προγράμματα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών, μπορεί να αυξάνεται ο συνολικός προϋπολογισμός του ΕΠΑ κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου.

2. Για την κατάρτιση του προϋπολογισμού της πρώτης προγραμματικής περιόδου του ΕΠΑ, επιπλέον των προβλεπόμενων στην παρ. 1, και στο πλαίσιο της προσαρμογής στις νέες διαδικασίες του προγραμματισμού, λαμβάνονται υπόψη οι δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί από τα Υπουργεία και τις Περιφέρειες στο πλαίσιο της, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, χρηματοδότησης έργων από εθνικούς πόρους.

3. Επιλέξιμες κατηγορίες έργων για χρηματοδότηση από το ΕΠΑ, σύμφωνα με την περ. 8 του άρθρου 119 του παρόντος νόμου είναι:

α) Εκείνες που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΠΔΕ, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

β) Οι δράσεις ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και των ελεύθερων επαγγελματιών και επιστημόνων, οι δράσεις μεταρρύθμισης του δημόσιου τομέα και της εκπαίδευσης του προσωπικού του, οι δράσεις ενίσχυσης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή τομέα, οι επιχορηγήσεις ιδιωτικών και δημόσιων φορέων για την παροχή Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ), οι κάθε είδους πρόδρομες ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση και κατασκευή ή υλοποίηση έργων και δράσεων, συμπεριλαμβανομένων των μελετών, απαλλοτριώσεων και αρχαιολογικών εργασιών, τα έργα Τεχνικής Βοήθειας, σύμφωνα με τα άρθρα 134 και 139 της παρ. 2 του παρόντος νόμου, οι δράσεις για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, καθώς και οι δράσεις για την ενίσχυση της απασχόλησης και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, όπως η κατάρτιση και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ανέργους και εργαζομένους και οι δράσεις εναρμόνισης της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.

γ) Οι δράσεις χρηματοδότησης πράξεων που υλοποιούνται με την αξιοποίηση χρηματοδοτικών μέσων με τη συμμετοχή του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, όπως η χρηματοδοτική μίσθωση, η συμμετοχή του Δημοσίου σε επενδυτικά ταμεία ή άλλα μέσα επιμερισμού κινδύνου, καθεστώτα χορήγησης επιδοτήσεων, δανείων και εγγυήσεων, καθώς και προγράμματα επενδυτικών δανείων που αποπληρώνονται από το ΠΔΕ. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, προσδιορίζονται τα ανωτέρω χρηματοδοτικά μέσα, καθορίζεται η διαδικασία και ο τρόπος συμμετοχής και διάθεσης πόρων του ΕΠΑ σε αυτά, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

δ) Οι δράσεις και τα έργα που εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της τρέχουσας, των προηγούμενων ή και των επόμενων προγραμματικών περιόδων των Επενδυτικών και Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ΕΠΑ μπορεί να χρηματοδοτεί τα εν λόγω έργα είτε παρέχοντας επιπλέον πόρους για την έναρξη και την υλοποίηση του συγχρηματοδοτούμενου έργου είτε συνεχίζοντας τη χρηματοδότηση, μετά από την απένταξή του εν όλω ή εν μέρει, ή μετά τη λήξη της περιόδου επιλεξιμότητας που προβλέπεται για τη συγχρηματοδότηση.

ε) Τα ποσά που είναι καταβλητέα δυνάμει εκτελεστών δικαστικών ή διαιτητικών αποφάσεων ή λόγω συμβατικών αποζημιώσεων και αφορούν έργα που χρηματοδοτούνται ή χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΠΑ, καθώς και από άλλα εθνικά ή συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

στ) Οι δαπάνες διαχείρισης και διοίκησης των ανωνύμων εταιρειών του Δημοσίου ΕΓΝΑΤΙΑ Α.Ε., ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε., ΕΡΓΟΣΕ Α.Ε., ΟΣΕ Α.Ε., ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε., ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε., ΚΟΙΝΩΝΙΑ της ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Α.Ε., καθώς και της Ε.Ε.Τ.Α. Α.Ε., για την υλοποίηση έργων χρηματοδοτούμενων από το ΕΠΑ, καθώς και άλλα εθνικά ή συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και οι οποίες δεν μπορεί να υπερβαίνουν το 4% της συνολικής δημόσιας δαπάνης των έργων στα οποία αντιστοιχούν. Με την απόφαση της παρ. Γ' του άρθρου 129 εξειδικεύεται η μέθοδος προσδιορισμού του ποσοστού των ανωτέρω δαπανών, λαμβανομένου υπόψη του προϋπολογισμού και του τύπου των δράσεων, των δικαιολογητικών, καθώς και των καθηκόντων που αναλαμβάνουν οι φορείς. Οι διατάξεις του παρόντος εδαφίου ισχύουν ανεξάρτητα από το ρυθμιστικό πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας κατά τα άρθρα 134 και 139 του παρόντος νόμου.

4. Το ΕΠΑ δεν χρηματοδοτεί πάγιες λειτουργικές ανάγκες του δημοσίου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), εξαιρουμένων των μισθολογικών, λειτουργικών και λοιπών δαπανών της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ Α.Ε., των Ειδικών Υπηρεσιών του ΕΣΠΑ και των Κοινών Γραμματειών των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας που δεν είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση και χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

5. Το ΕΠΑ, όπως εγκρίνεται με την πράξη της παρ. 1 του άρθρου 120, μπορεί να προβλέπει τη σύσταση αποθεματικών, για την αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων, των άμεσων συνεπειών κρίσεων, έκτακτων αναγκών ή φυσικών καταστροφών. Η διάθεση και η διαχείριση των αποθεματικών καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών, μπορεί να αυξάνεται ο προϋπολογισμός των αποθεματικών κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου του ΕΠΑ.

6. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, μπορεί να συμπληρώνονται οι κατηγορίες επιλέξιμων έργων. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος όλες οι κατηγορίες έργων και δαπανών που μπορεί να περιλαμβάνονται στο ΕΠΑ σύμφωνα με το παρόν άρθρο θεωρούνται δημόσιες επενδύσεις και μπορεί να χρηματοδοτηθούν από το ΠΔΕ.

Άρθρο 123

Κατάρτιση του ΕΠΑ

1. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Δι.Δι.Ε.Π.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων καταρτίζει σχέδιο του ΕΠΑ σύμφωνα με το σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάπτυξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή συνεκτιμώντας τις προτάσεις των αρμόδιων φορέων. Το σχέδιο του ΕΠΑ περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο:

α) την εξειδίκευση των εθνικών στόχων ανάπτυξης που θα καλυφθούν εν όλω ή εν μέρει από το ΕΠΑ σε ειδικούς στόχους και προτεραιότητες, καθώς και σε ενδεικτικές κατηγορίες έργων, σε συνδυασμό με την ανάλυση των αντιστοιχών αναπτυξιακών αναγκών και δυνατοτήτων,

β) τα επιμέρους Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα της περιόδου,

γ) τη συνολική και την ετήσια κατανομή του προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα, καθώς και την ενδεικτική κατανομή σε προτεραιότητες,

δ) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης,

ε) τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα με τους μετρήσιμους προς επίτευξη στόχους,

στ) το σύστημα και τις διατάξεις εφαρμογής του ΕΠΑ.

2. Το ΕΠΑ μπορεί να περιλαμβάνει και Ειδικά Προγράμματα του άρθρου 130 του παρόντος νόμου, καθώς και συγκεκριμένα έργα και δράσεις στρατηγικής σημασίας. Επίσης, μπορεί να προβλέπει τη συγκέντρωση πόρων σε συγκεκριμένες κατηγορίες δράσεων ή σε συγκεκριμένες δράσεις που συνδέονται με την τήρηση δεσμεύσεων, με προτεραιότητα σε

διεθνείς δεσμεύσεις ή δεσμεύσεις έναντι της Ε.Ε., η μη τήρηση των οποίων μπορεί να έχει δυσμενείς συνέπειες και να συνεπάγεται την επιβολή κυρώσεων για τη χώρα.

3. Το σχέδιο του ΕΠΑ καταρτίζεται το αργότερο μέχρι το τέλος του μηνός Μαΐου του προηγούμενου της έναρξης της προγραμματικής περιόδου έτους και στη συνέχεια τίθεται σε διαβούλευση με ανάρτηση στο διαδικτυακό τόπο www.opengov.gr, για διάστημα τριάντα (30) τουλάχιστον ημερών, με στόχο τη διατύπωση απόψεων από τα Υπουργεία, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους και τους πολίτες.

4. Μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, το τελικό σχέδιο του ΕΠΑ διαμορφώνεται από τη Δι.Δι.Ε.Π. πριν από την έναρξη της προγραμματικής περιόδου στην οποία αφορά και αποτελεί την εισήγηση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων προς το Υπουργικό Συμβούλιο.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων που εκδίδεται μετά την έγκριση του ΕΠΑ καλούνται τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες να υποβάλουν προς έγκριση τα επιμέρους τομεακά και περιφερειακά προγράμματα, ανάλογα με την αρμοδιότητά τους, και καθορίζονται η διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα κατάρτισης, διαβούλευσης και υποβολής, καθώς και οι προδιαγραφές και τα κριτήρια αξιολόγησης των προγραμμάτων αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 127 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 124

Παρακολούθηση, αξιολόγηση και αναθεώρηση του ΕΠΑ

1. Η πρόοδος της υλοποίησης του ΕΠΑ παρακολουθείται περιοδικά. Σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στην απόφαση της παραγράφου Γ΄ του άρθρου 129 του παρόντος, η Δι.Δι.Ε.Π. υποβάλλει στον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων ενδιάμεση έκθεση προόδου για την εφαρμογή και υλοποίηση του ΕΠΑ, με βάση τα στοιχεία των εκθέσεων προόδου που υποβάλλονται από τις υπηρεσίες διαχείρισης των ΤΠΑ και ΠΠΑ σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 128 του παρόντος, καθώς και τα δεδομένα παρακολούθησης της υλοποίησης του ΕΠΑ, όπως προκύπτουν από το πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 135 του παρόντος. Στην έκθεση περιγράφεται η συμβολή του ΕΠΑ στην επίτευξη των στόχων και προτεραιοτήτων του σχεδίου ανάπτυξης της χώρας και παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν την πρόοδο των επιμέρους προγραμμάτων, καθώς και οι χρονικές ή άλλες αποκλίσεις που διαπιστώνονται κατά την υλοποίηση.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων το ΕΠΑ μπορεί να αναθεωρείται, αν:

α) αναθεωρείται το σχέδιο ανάπτυξης της χώρας, προκειμένου να ληφθούν υπόψη σημαντικές μεταβολές εθνικών ή περιφερειακών προτεραιοτήτων,

β) από τις περιοδικές εκθέσεις προόδου και τα λοιπά δεδομένα της παρακολούθησης του προγράμματος προκύπτει ότι δεν έχει συντελεστεί η προγραμματισμένη πρόοδος της υλοποίησής του και απαιτούνται προσαρμογές,

γ) επιβάλλεται εξαιτίας της μεταβολής των οικονομικών ή άλλων συνθηκών.

Η Δι.Δι.Ε.Π. καταρτίζει σχέδιο του αναθεωρημένου ΕΠΑ, που αναρτάται στον διαδικτυακό τόπο www.opengov.gr για διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών με στόχο τη διατύπωση απόψεων από τα Υπουργεία, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού και τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους. Το αναθεωρημένο ΕΠΑ εγκρίνεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων με την επιφύλαξη εφαρμογής του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 122 του παρόντος στην περίπτωση αύξησης του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠΑ κατά τη διάρκεια της ίδιας προγραμματικής περιόδου. Σε περίπτωση που το ΕΠΑ αναθεωρείται αποκλειστικά λόγω αλλαγής της διοικητικής δομής της Χώρας ή της Κυβέρνησης, που επιβάλλει τη διάσπαση, τη συνένωση ή τη μεταφορά προγραμμάτων ή τμημάτων τους, δεν απαιτείται διαβούλευση του σχεδίου του αναθεωρημένου ΕΠΑ μέσω του διαδικτυακού τόπου «www.opengov.gr».

Άρθρο 125

Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα ΕΠΑ (ΤΠΑ και ΠΠΑ)

1. Μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έκδοση της απόφασης της παρ. 5 του άρθρου 123 του παρόντος, τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες καταρτίζουν τα Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΤΠΑ) και τα Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) αντίστοιχα, εξειδικεύοντας τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης τους, κατανέμοντας τους πόρους του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) που τους αναλογούν σε δράσεις και έργα με υψηλή προτεραιότητα και προβλέποντας μέτρα για την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίησή τους εντός του πλαισίου του ΕΠΑ. Τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες θέτουν τα ΤΠΑ και ΠΠΑ σε διαβούλευση με ανάρτηση στο διαδικτυακό τόπο «www.opengon.gr» ή στις ιστοσελίδες τους για διάστημα δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημερών. Η προθεσμία του πρώτου εδαφίου της παρούσας δεν εφαρμόζεται για την πρώτη προγραμματική περίοδο του ΕΠΑ.

2. Τα ΤΠΑ και ΠΠΑ περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστο:

- α) περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης και των σχετικών αναγκών,
- β) τους ειδικούς αναπτυξιακούς στόχους για τον τομέα πολιτικής ή την οικεία Περιφέρεια, με τους οποίους προβλέπεται να αντιμετωπισθούν εν όλω ή εν μέρει οι διαπιστωμένες ανάγκες, την αντιστοίχιση των αναπτυξιακών στόχων με προτεραιότητες και συγκεκριμένες προτεινόμενες κατηγορίες έργων ή και συγκεκριμένα έργα, καθώς και την τεκμηρίωση της εκτιμώμενης αναπτυξιακής επίδρασης και συμβολής τους στην επίτευξη των τιθέμενων στόχων,
- γ) τους δείκτες εκρών και τους δυνητικούς δικαιούχους,
- δ) τους αναλυτικούς χρηματοδοτικούς πίνακες,
- ε) τα γενικά κριτήρια επιλογής των προς ένταξη προτεινόμενων έργων,
- στ) την προτεινόμενη Υπηρεσία Διαχείρισης του προγράμματος,
- ζ) την τεκμηρίωση της συμβατότητας με τις προτεραιότητες του ΕΠΑ και της συνάφειας με άλλες πολιτικές.

3. Τα Προγράμματα διαρθρώνονται, εφόσον απαιτείται, σε Υποπρογράμματα, για τα οποία δύναται να ορίζεται διακριτή Υπηρεσία Διαχείρισης. Κάθε Πρόγραμμα ή Υποπρόγραμμα διαρθρώνεται σε άξονες προτεραιότητας, οι οποίοι περιλαμβάνουν τις επιλεγμένες προτεραιότητες για τον τομέα πολιτικής ή την οικεία Περιφέρεια αντίστοιχα. Έργα και δράσεις που δεν είναι συμβατά με τα κριτήρια του άρθρου 127 του παρόντος δεν περιλαμβάνονται στα ΤΠΑ και ΠΠΑ.

4. Τα ΠΠΑ τελούν σε συνάφεια με τα αντίστοιχα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα του άρθρου 268 του ν. 3852/2010 (Α' 87). Με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 123 του παρόντος εξειδικεύεται η διαδικασία με την οποία ο αναπτυξιακός σχεδιασμός των οργανισμών της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης λαμβάνεται υπόψη κατά την κατάρτιση των ΠΠΑ, καθώς και των ΤΠΑ, αναφορικά με τον προγραμματισμό δράσεων τοπικής σημασίας.

5. Μετά το πέρας της διαβούλευσης και την οριστικοποίησή τους και, όπου απαιτείται Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, μετά την υποβολή αυτής προς το αρμόδιο Υπουργείο προς έγκριση, τα ΤΠΑ και ΠΠΑ υποβάλλονται στη Δι.Δι.Ε.Π., η οποία αξιολογεί τη συμβατότητά τους με το ΕΠΑ, με βάση τα προβλεπόμενα στο άρθρο 127 του παρόντος κριτήρια, και εισηγείται την έγκρισή τους από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Τα ΤΠΑ και ΠΠΑ εγκρίνονται μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή τους. Με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 123 του παρόντος μπορεί να προβλέπεται μεγαλύτερη προθεσμία έγκρισης των ΤΠΑ και ΠΠΑ, ιδίως στην περίπτωση που η Δι.Δι.Ε.Π. ζητά τη διόρθωση και επανυποβολή του προγράμματος από τον φορέα κατάρτισης.

6. Τα εγκεκριμένα ΤΠΑ και ΠΠΑ αναρτώνται στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του φορέα κατάρτισης.

7. Με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 123 του παρόντος μπορεί να ορίζεται η διαδικασία με την οποία η Βουλή των Ελλήνων και οι ανεξάρτητες αρχές μπορούν να συμμετέχουν στα προγράμματα κάθε προγραμματικής περιόδου.

Άρθρο 126

Αρχές που διέπουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ διέπονται από τις εξής αρχές προγραμματισμού:

α) Ο συνολικός προϋπολογισμός κάθε ΤΠΑ και ΠΠΑ δεν μπορεί να υπερβαίνει τον προβλεπόμενο για αυτό στο ΕΠΑ. Ο φορέας κατάρτισης συμπεριλαμβάνει τον προϋπολογισμό όλων των έργων του που έχουν ήδη ενταχθεί σε συλλογικές αποφάσεις εθνικών πόρων του ΠΔΕ ή πρόκειται να ενταχθούν μέσα στην προβλεπόμενη προγραμματική περίοδο.

β) Ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει κάθε έργο, το οποίο υλοποιείται εν όλω ή εν μέρει κατά τη συγκεκριμένη προγραμματική περίοδο.

γ) Με την απόφαση της παραγράφου Γ του άρθρου 129 του παρόντος, μπορεί να προβλέπονται ειδικότερες ρυθμίσεις στο πλαίσιο των διαδικασιών υλοποίησης των προγραμμάτων, καθώς και ιδιαίτερες προϋποθέσεις ένταξης ειδικών κατηγοριών έργων, όπως τα έργα στρατηγικής σημασίας και τα έργα μεγάλου προϋπολογισμού. Προϋπόθεση για την ένταξη στο ΕΠΑ έργων υποδομής προϋπολογισμού μεγαλύτερου των 20.000.000 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, αποτελεί η κατάρτιση μελέτης κόστους οφέλους.

δ) Το ΣΔΕ προβλέπει τη διαδικασία επιβολής κυρώσεων για τις περιπτώσεις διαπιστούμενης μη συμμόρφωσης με τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης των έργων στο πλαίσιο του ΕΠΑ και του ΠΔΕ, καθώς και με τους όρους των αποφάσεων ένταξης. Οι εν λόγω κυρώσεις μπορούν να σχετίζονται ιδίως, με τη μείωση των πόρων που κατανέμονται στον φορέα κατά τον σχεδιασμό της επόμενης προγραμματικής περιόδου, με την απένταξη έργων ή/και με την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων και ανακτήσεων, κατά την έννοια των άρθρων 22 και 71 του ν. 4314/2014 (Α' 265).

Άρθρο 127

Κριτήρια αξιολόγησης ΤΠΑ και ΠΠΑ κατά την υποβολή

Η αξιολόγηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ κατά την υποβολή τους γίνεται με βάση κριτήρια αναπτυξιακού σχεδιασμού, τα οποία αφορούν το τομεακό ή το περιφερειακό πρόγραμμα συνολικά, βάσει των οποίων αξιολογείται, ιδίως, αν το πρόγραμμα έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις τεθείσες προδιαγραφές και τους ειδικούς όρους του ΕΠΑ και είναι συμβατό με το χρονοδιάγραμμα και τους κατανεμημένους πόρους του. Έργα και δράσεις που δεν είναι συμβατά με τα ανωτέρω κριτήρια δεν περιλαμβάνονται στα ΤΠΑ και ΠΠΑ. Η Δι.Δι.Ε.Π. προτείνει στα Υπουργεία και τις Περιφέρειες τις απαιτούμενες τροποποιήσεις για τη διασφάλιση της συμβατότητας των ΤΠΑ και ΠΠΑ με το ΕΠΑ.

Άρθρο 128

Παρακολούθηση, αξιολόγηση και αναθεώρηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ

1. Σύμφωνα με τις διαδικασίες της απόφασης της παραγράφου Γ' του άρθρου 129 του παρόντος, η Υπηρεσία Διαχείρισης του ΤΠΑ ή ΠΠΑ συντάσσει και υποβάλλει στη Δι.Δι.Ε.Π. ενδιάμεση έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή και υλοποίηση του προγράμματος, με συγκεντρωτικά στοιχεία για την οικονομική και φυσική πρόοδό του. Στην έκθεση αναφέρονται επίσης οι χρονικές ή άλλες αποκλίσεις που διαπιστώνονται κατά την υλοποίηση του προγράμματος και ο βαθμός επίτευξης των στόχων του ΕΠΑ. Στις εκθέσεις οι αρμόδιες υπηρεσίες διαχείρισης οφείλουν να χρησιμοποιούν δείκτες εκροής ή άλλους

δείκτες, οι οποίοι περιλαμβάνονται αντίστοιχα στα κείμενα των οικείων προγραμμάτων και προσκλήσεων για να αποτυπώσουν την πρόοδο της υλοποίησης.

2. Με πρωτοβουλία του φορέα κατάρτισης ή του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων τα ΤΠΑ και ΠΠΑ μπορεί να επανεξετάζονται και, αν απαιτείται, να αναθεωρούνται, σε μια ή περισσότερες από τις εξής περιπτώσεις:

α) ύστερα από αναθεώρηση του ΕΠΑ,

β) εφόσον από τις εκθέσεις προόδου της παραγράφου 1 και τα λοιπά δεδομένα της παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος προκύπτει ότι δεν έχει συντελεστεί η προγραμματισμένη πρόοδος της υλοποίησής του,

γ) μετά την κατανομή των αποθεματικών.

3. Οι υπηρεσίες διαχείρισης των ΤΠΑ και ΠΠΑ συντάσσουν το αναθεωρημένο πρόγραμμα, το οποίο εγκρίνεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και δημοσιεύεται σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 125 του παρόντος.

4. Εντός έξι (6) μηνών από τη λήξη της περιόδου εφαρμογής των ΤΠΑ και ΠΠΑ, οι αρμόδιες υπηρεσίες διαχείρισης υποβάλλουν στη Δι.Δι.Ε.Π. έκθεση ολοκλήρωσης του προγράμματος, σύμφωνα με τις οριζόμενες στην απόφαση της παραγράφου Γ' του άρθρου 129 προδιαγραφές.

Άρθρο 129

Διαχείριση και έλεγχος των ΤΠΑ και ΠΠΑ και των έργων τους

Η διαχείριση και ο έλεγχος των ΤΠΑ και ΠΠΑ, καθώς και των έργων τους από τους αρμόδιους φορείς περιλαμβάνει τις εξής γενικές κατηγορίες ενεργειών, οι οποίες εξειδικεύονται περαιτέρω στο ΣΔΕ:

A. Ενεργοποίηση ΤΠΑ και ΠΠΑ και ένταξη έργων.

1. Για την ένταξη έργων προς χρηματοδότηση από τα ΤΠΑ και ΠΠΑ εκδίδεται πρόσκληση από τον αρμόδιο Υπουργό, Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα ή Περιφερειάρχη, η οποία περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων σχετικά με τις δυνατότητες και τους όρους χρηματοδότησης των έργων. Για την ένταξη συγκεκριμένων έργων ή έργων στρατηγικής σημασίας δεν απαιτείται πρόσκληση και αρκεί η ανακοίνωση της πρόθεσης χρηματοδότησης προς τον φορέα υλοποίησης του συγκεκριμένου έργου.

Οι προτάσεις αξιολογούνται από την Υπηρεσία Διαχείρισης, σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στην πρόσκληση ή στην ανακοίνωση της πρόθεσης χρηματοδότησης και κατηγοριοποιούνται, κατ' ελάχιστον, στις ακόλουθες «ομάδες κριτηρίων», οι οποίες εξειδικεύονται στο ΣΔΕ: α) πληρότητα και σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και τήρηση του θεσμικού πλαισίου, β) σκοπιμότητα του έργου, γ) ωριμότητα του έργου και δ) επιχειρησιακή ικανότητα του δικαιούχου.

Σε ειδικές περιπτώσεις και για λόγους που τεκμηριώνονται στην πρόσκληση, μπορεί σε αυτή να προβλέπεται η αξιολόγηση των υποβαλλόμενων προτάσεων από την Υπηρεσία Διαχείρισης με τη συνδρομή αξιολογητών εγγεγραμμένων είτε σε Μητρώο Αξιολογητών που συστήνεται, για τον σκοπό αυτόν, με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή Περιφερειάρχη, είτε στο Μητρώο Αξιολογητών του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ) ή σε άλλο υφιστάμενο Μητρώο. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών καθορίζεται το ύψος της καταβαλλόμενης στους αξιολογητές αποζημίωσης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176), όπως αυτό τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 52 του ν. 4369/2016 (Α' 33) και την παράγραφο 5 του άρθρου 35 του ν. 4484/2017 (Α' 110).

2. Η απόφαση ένταξης των έργων στα ΤΠΑ και στα ΠΠΑ εκδίδεται από τον αρμόδιο Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα ή Περιφερειάρχη και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τον τίτλο, τον προϋπολογισμό και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου, συνοπτική περιγραφή του

φυσικού αντικειμένου του, τις υποχρεώσεις του δικαιούχου και άλλους ειδικούς όρους, όταν απαιτείται.

3. Η απόφαση ένταξης έργου σε ΤΠΑ ή ΠΠΑ αποτελεί αυτοδίκαια πρόταση εγγραφής στο ΠΔΕ. Η εγγραφή πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κανονιστικό πλαίσιο του ΠΔΕ.

4. Σε κάθε ΤΠΑ και ΠΠΑ μπορεί να εντάσσονται έργα συνολικού προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβεί το 130% της συνολικής δημόσιας δαπάνης του οικείου ΤΠΑ ή ΠΠΑ, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 123 του παρόντος. Μετά την έγκριση του ΕΠΑ, το παραπάνω ποσοστό μπορεί να τροποποιείται ανά ΤΠΑ ή ΠΠΑ με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ.

5. Για τα έργα τα οποία εντάσσονται στα ΤΠΑ και ΠΠΑ οι νομικές δεσμεύσεις αναλαμβάνονται το αργότερο μέσα σε δεκαοκτώ (18) μήνες από την ένταξή τους. Σε αντίθετη περίπτωση, προκειμένου να μην απενταχθούν, απαιτείται αιτιολογημένη έκθεση της Υπηρεσίας Διαχείρισης και έγκριση της Δι.Δι.Ε.Π. με την οποία παρέχεται εύλογη παράταση.

Β. Παρακολούθηση, επαλήθευση και έλεγχος των έργων των ΤΠΑ και ΠΠΑ.

1. Η παρακολούθηση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων πραγματοποιείται με τη συγκέντρωση και την καταχώρηση των δεδομένων στο πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 135 του παρόντος.

2. Η Δι.Δι.Ε.Π. σχεδιάζει σύστημα διοικητικών επαληθεύσεων, επιτόπιων επιθεωρήσεων και ελέγχων που πρέπει να διενεργούνται, από την αρμόδια, κατά περίπτωση υπηρεσία, προκειμένου να επιβεβαιώνεται η πορεία της ορθής υλοποίησης των έργων. Ειδικότερα:

α) διοικητικές επαληθεύσεις διενεργούνται από τις Υπηρεσίες Διαχείρισης με βάση τα στοιχεία των έργων που υποβάλλονται από τους δικαιούχους,

β) επιτόπιες επιθεωρήσεις στα έργα διενεργούνται δειγματοληπτικά από την Δι.Δι.Ε.Π. και από τις Υπηρεσίες Διαχείρισης,

γ) έλεγχοι στα έργα διενεργούνται δειγματοληπτικά με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με την οποία συνιστώνται ad hoc ομάδες ελέγχου, που μπορεί να συνεπικουρούνται στο έργο τους από εμπειρογνώμονες εγγεγραμμένους στο «Μητρώο Εμπειρογνώμωνων σε Δημοσιονομικούς Ελέγχους και Ελέγχους» της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, να ανατίθεται η διενέργεια των ελέγχων σε ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες του ν. 4449/2017.

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος και μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου Γ', η Δι.Δι.Ε.Π. μπορεί να διενεργεί επιτόπιες επιθεωρήσεις σε έργα που χρηματοδοτήθηκαν ή χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους του ΠΔΕ. Η διαδικασία διενέργειας και το πρόγραμμα των επιτόπιων επιθεωρήσεων της παρούσας καθορίζονται από τη Δι.Δι.Ε.Π. και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Γ. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζεται το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΠΑ, στο οποίο προβλέπονται, ιδίως, η διαδικασία ενεργοποίησης και υλοποίησης των προγραμμάτων και επιλογής των έργων, οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών, το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης, οι προϋποθέσεις χρηματοδότησης, τροποποίησης και ολοκλήρωσης των έργων, το σύστημα διοικητικών επαληθεύσεων, επιτόπιων επιθεωρήσεων και ελέγχων, συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων από ορκωτούς ελεγκτές ή ελεγκτικές εταιρείες, η μεθοδολογία δειγματοληψίας, καθώς και οι ομάδες που μπορεί να συνιστώνται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τη διενέργεια ελέγχων σύμφωνα με την υποπαραγράφο 2 της παραγράφου Β' του παρόντος άρθρου. Με όμοια απόφαση μπορεί να εγκρίνονται πρότυπα προσκλήσεων, τεχνικών δελτίων, εκθέσεων, αναφορών και αποφάσεων για την

εφαρμογή των ανωτέρω. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ε.Λ.Τ.Ε., καθορίζεται το ελεγκτικό πλαίσιο (Διεθνή Πρότυπα) βάσει του οποίου διενεργούνται οι έλεγχοι από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4449/2017.

Άρθρο 130

Ειδικά Προγράμματα

1. Το ΕΠΑ μπορεί να χρηματοδοτεί Ειδικά Προγράμματα, τα οποία έχουν στόχο την άμεση και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση ειδικών προβλημάτων ή αναγκών ή αναπτυξιακών ευκαιριών που προκύπτουν σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο, στο χρηματοδοτικό σχήμα των οποίων μπορεί να συμμετέχουν χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, αναπτυξιακές τράπεζες, δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα ειδικού χρηματοδοτικού σκοπού, καθώς και επενδυτικά ταμεία. Η Δι.Δι.Ε.Π. ορίζει αρμόδια για τον συντονισμό όλων των Ειδικών Προγραμμάτων των παρ. 2 και 3.

2. Τα Ειδικά Προγράμματα της παρ. 1 καταρτίζονται από τη Δι.Δι.Ε.Π., η οποία δύναται να ορίζει αρμόδια και για τη διαχείρισή τους. Τα Ειδικά Προγράμματα περιλαμβάνουν συγκεκριμένο προϋπολογισμό, χρονοδιάγραμμα, στόχους, καθώς και σύστημα διαχείρισης και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

3. Ειδικά Προγράμματα μπορεί επίσης να καταρτίζονται και να υποβάλλονται στη Δι.Δι.Ε.Π. του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων από Υπουργεία ή Περιφέρειες, για τα θέματα αρμοδιότητάς τους. Τα Ειδικά Προγράμματα της παρούσας παραγράφου κατά την υποβολή τους περιλαμβάνουν τα στοιχεία της παρ. 2, καθώς και την προτεινόμενη Υπηρεσία Διαχείρισης. Τα Ειδικά Προγράμματα των Υπουργείων εγκρίνονται, μετά από εισήγηση της Δι.Δι.Ε.Π., με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Τα Ειδικά Προγράμματα των Περιφερειών εγκρίνονται, μετά από εισήγηση της Δι.Δι.Ε.Π., με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

4. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η κατάρτιση, έγκριση και διαχείριση νέων Ειδικών Προγραμμάτων διέπεται αποκλειστικά από τις παρ. 1, 2 και 3. Για την υλοποίηση και τροποποίηση Ειδικών Προγραμμάτων που έχουν εγκριθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, εξακολουθούν να εφαρμόζονται το άρθρο 110 του ν. 4497/2017 (Α' 171), καθώς και τα άρθρα 69, 70 και 71 του ν. 4509/2017 (Α' 201).

5. Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω παραγράφων, για την κατάρτιση, έγκριση, τροποποίηση και διαχείριση των Ειδικών Προγραμμάτων του Υπουργείου Εσωτερικών, εξακολουθούν να εφαρμόζονται τα άρθρα 69 και 71 του ν. 4509/2017 (Α' 201).

6. Στο Ειδικό Πρόγραμμα Φυσικών Καταστροφών 2021-2025, μπορεί να εντάσσονται έργα συνολικού προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει το εκατόν τριάντα τοις εκατό (130%) της συνολικής δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος. Το παραπάνω ποσοστό μπορεί να τροποποιείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ.»

Άρθρο 131

Υπηρεσία Συντονισμού του ΕΠΑ

1. Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων αποτελεί την κεντρική Υπηρεσία Συντονισμού του ΕΠΑ (ΥΣ-ΕΠΑ). Για τον σκοπό αυτόν υποστηρίζεται από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Δι.Δι.Ε.Π.).

2. Η Δι.Δι.Ε.Π. θέτει διαχειριστικούς στόχους και παρακολουθεί την υλοποίησή τους σε σχέση με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του ΕΠΑ. Ειδικότερα:

- α) συντονίζει τη διαδικασία κατάρτισης του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του, μεριμνώντας για τη βέλτιστη συνέργεια μεταξύ αυτών και των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Επενδυτικά και Διαρθρωτικά Ταμεία, καθώς και για τη συμβατότητά τους με το σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάταξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή,
- β) συντονίζει τη συγκέντρωση των πόρων σε ειδικές κατηγορίες δράσεων, κατά τα οριζόμενα στο ΕΠΑ,
- γ) παρακολουθεί την εφαρμογή των προγραμμάτων, ιδίως ως προς την επίτευξη των στόχων τους, προτείνει διορθωτικές παρεμβάσεις, όταν κριθεί αναγκαίο, και εισηγείται την κατανομή των προβλεπόμενων αποθεματικών,
- δ) εισηγείται στον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την έκδοση της απόφασης της παραγράφου Γ' του άρθρου 129 του παρόντος νόμου,
- ε) αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την απλούστευση και επιτάχυνση των διαδικασιών υλοποίησης των έργων του ΕΠΑ, σε συνεργασία με τα συναρμόδια υπουργεία,
- στ) παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις για τη σύνταξη των προβλεπόμενων στο ΣΔΕ εκθέσεων και τη διενέργεια των αξιολογήσεων, όταν απαιτείται, επεξεργάζεται τα πορίσματα των αξιολογήσεων και παρέχει κατευθύνσεις σχετικά με την αναθεώρηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ,
- ζ) συντάσσει τις προδιαγραφές για τη διαμόρφωση των αναγκαίων Πληροφοριακών Συστημάτων
- (ΠΣ) της Γενικής Διεύθυνσης για το ΕΠΑ, μεριμνώντας για την ανάπτυξη των αναγκαίων διεπαφών και διασφαλίζοντας τη συμμόρφωση των συστημάτων με τις κανονιστικές απαιτήσεις του εθνικού και ενωσιακού δικαίου, η) διενεργεί επιτόπιες επιθεωρήσεις, σύμφωνα με την περίπτωση β' της υποπαραγράφου 2 της παραγράφου Β' του άρθρου 129 του παρόντος,
- θ) καταρτίζει το Τομεακό Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας για την υλοποίηση του ΕΠΑ, σύμφωνα με το άρθρο 134 του παρόντος.

Άρθρο 132

Υπηρεσίες Διαχείρισης των ΤΠΑ και ΠΠΑ

1. Οι επιμέρους αρμοδιότητες, που αφορούν τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των ΤΠΑ και ΠΠΑ ανατίθενται σε Υπηρεσίες Διαχείρισης που υποδεικνύονται ειδικά για τον σκοπό αυτόν από το αρμόδιο Υπουργείο ή Περιφέρεια, κατά την υποβολή του οικείου προγράμματος. Ως Υπηρεσία Διαχείρισης μπορεί να ορίζεται και η ΜΟΔ Α.Ε. Στην πρόταση του φορέα κατάρτισης κατά την υποβολή του ΤΠΑ ή ΠΠΑ περιλαμβάνονται κατ'ελάχιστον η υπηρεσία ή ο φορέας που αναλαμβάνει τη διαχείριση, οι κατηγορίες έργων και δράσεων που αναλαμβάνονται και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός τους. Με την απόφαση έγκρισης του προγράμματος από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 125 του παρόντος, κατανέμεται στο Υπουργείο ή την Περιφέρεια ο προϋπολογισμός του οικείου προγράμματος και ορίζονται οι Υπηρεσίες Διαχείρισης, στις οποίες ανατίθεται η διαχείριση των αντίστοιχων πόρων.
2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του οικείου Υπουργού ή Περιφερειάρχη, μπορεί να ανακαλείται ολικά ή μερικά ή να τροποποιείται η απόφαση ορισμού Υπηρεσίας Διαχείρισης. Με όμοια απόφαση, η οποία περιλαμβάνει όσα αναφέρονται στην παρ. 1, μπορεί να ορίζονται άλλες υπηρεσίες ή φορείς που αναλαμβάνουν, με την κατανομή των αντίστοιχων πόρων, τη διαχείριση προγραμμάτων ή ταμείων αποθεματικών του ΕΠΑ ή συγκεκριμένα καθήκοντα διαχείρισης.
3. Αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Διαχείρισης των ΤΠΑ και ΠΠΑ είναι ιδίως:
  - α) η ενεργοποίηση των προγραμμάτων, σύμφωνα με την παρ. Α' του άρθρου 129 του παρόντος, η σύνταξη των προσκλήσεων, καθώς και η μέριμνα για την έκδοση και

- δημοσιοποίησή τους, β) η συγκέντρωση των προτάσεων των δυνητικών δικαιούχων για την ένταξη έργων στο Πρόγραμμα,
- γ) η παροχή πληροφόρησης και διευκρινίσεων επί του συστήματος διαχείρισης,
- δ) ο έλεγχος της πληρότητας και αρτιότητας των προτάσεων για την ένταξη έργων στο Πρόγραμμα, που κατατίθενται από τους δυνητικούς δικαιούχους, η αξιολόγησή τους και η εισήγηση προς τον Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα ή τον Περιφερειάρχη για την ένταξη των έργων στο Πρόγραμμα,
- ε) η μέριμνα για την ένταξη των έργων στο ΠΔΕ και τη χρηματοδότησή τους, με βάση την ισχύουσα διαδικασία,
- στ) η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων από τους δικαιούχους και η σύνταξη των προβλεπόμενων εκθέσεων, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 4 του άρθρου 128 του παρόντος,
- ζ) η ενημέρωση και ο συντονισμός των ενεργειών των δικαιούχων και των εμπλεκόμενων αρχών στην υλοποίηση του Προγράμματος,
- η) η μέριμνα για τη δημοσιοποίηση και προβολή των δράσεων και των στόχων του Προγράμματος με βάση το ΣΔΕ,
- θ) η μέριμνα για την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων, προκειμένου να παρακολουθείται η εξέλιξη του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, καθώς και οι χρηματορροές των έργων και των μελετών,
- ι) η διενέργεια διοικητικών επαληθεύσεων και επιτόπιων επιθεωρήσεων, σύμφωνα με την υποπαρ. 2 της παρ. Β' του άρθρου 129 του παρόντος,
- ια) η αξιολόγηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ, καθώς και της πρότασης αναθεώρησής τους, όταν διαπιστώνεται σχετική ανάγκη,
- ιβ) η σύνταξη εκθέσεων ολοκλήρωσης των ΤΠΑ και ΠΠΑ.

4. Οι Ειδικές Υπηρεσίες του ν. 4314/2014, στις οποίες έχουν ανατεθεί αρμοδιότητες διαχείρισης τομειακού προγράμματος του ΕΠΑ μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, δύνανται να τις ασκούν μέχρι τις 31.12.2021. Μέχρι την 1η.12.2021 τα αρμόδια για τα ως άνω προγράμματα Υπουργεία υποβάλλουν στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, πρόταση για τον ορισμό νέας υπηρεσίας διαχείρισης, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019.

Άρθρο 133

Υλοποίηση και πληρωμή των έργων του ΕΠΑ

Η υλοποίηση των έργων που εντάσσονται στα ΤΠΑ και ΠΠΑ και στα Ειδικά Προγράμματα και εγκρίνονται για χρηματοδότηση από το ΠΔΕ γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία. Για τις πληρωμές των έργων εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπεται για τις πληρωμές των έργων του ΠΔΕ.

Άρθρο 134

Τεχνική Βοήθεια

1. Οι ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας (τεχνικής υποστήριξης) αφορούν τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα, την εφαρμογή και τον έλεγχο των προγραμμάτων του ΕΠΑ, καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της Υπηρεσίας Συντονισμού, των Υπηρεσιών Διαχείρισης και των δικαιούχων για την υλοποίηση των προγραμμάτων. Συνιστανται ιδίως, στην προμήθεια αγαθών και λήψη υπηρεσιών, στην κάλυψη δαπανών, καθώς και σε κάθε άλλη απαραίτητη δαπάνη που αποσκοπεί στην ενίσχυση της υλοποίησης των στόχων και των προγραμμάτων του ΕΠΑ.

2. Δικαιούχοι ενεργειών στο πλαίσιο Τομειακού Προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας του ΕΠΑ, που καταρτίζεται από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, είναι οι αναφερόμενοι στο Πρόγραμμα. Δικαιούχοι ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας στο πλαίσιο του αντίστοιχου άξονα

προτεραιότητας του οικείου ΤΠΑ ή ΠΠΑ είναι οι Υπηρεσίες Διαχείρισης, η ΜΟΔ Α.Ε., καθώς και άλλοι φορείς και υπηρεσίες, εφόσον προβλέπονται από την έγκριση των προγραμμάτων.

3. Οι ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους μέσω του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων. Ο προϋπολογισμός του τομεακού προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας καθορίζεται ως ποσοστό μέχρι το 1% του προϋπολογισμού του ΕΠΑ. Ο προϋπολογισμός του αντίστοιχου άξονα προτεραιότητας των επιμέρους προγραμμάτων του ΕΠΑ καθορίζεται ως ποσοστό μέχρι 1% του προϋπολογισμού τους. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα ποσοστά αυτά μπορεί να οριστούν μέχρι το διπλάσιο των ανωτέρω. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών, μπορεί ο προϋπολογισμός του τομεακού προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας να καθορίζεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του προβλεπόμενου στο προηγούμενο εδάφιο της παρούσας.

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας της παρ. 2 του άρθρου 139 του παρόντος μπορεί να ανέρχεται μέχρι το 1% του ορίου δαπανών του Εθνικού ΠΔΕ, που ισχύει για το έτος κατά το οποίο εκδίδεται η απόφαση έγκρισής του.

4. Το άρθρο 119, η παρ. 8 του άρθρου 200 και το άρθρο 329 του ν. 4412/2016 (Α' 147) εφαρμόζονται και για τις ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας, που χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑ.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζεται η διαδικασία κατάρτισης και έγκρισης των προγραμμάτων, εξειδικεύονται περαιτέρω οι επιλέξιμες κατηγορίες ενεργειών και ορίζονται, αν απαιτείται, και άλλοι δικαιούχοι ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας πέραν των οριζόμενων στο παρόν άρθρο.

6. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 5, καθώς και των αποφάσεων της παρ. 4 του άρθρου 120 και της παρ. 4 του άρθρου 329 του ν. 4412/2016, εφαρμόζεται αναλογικά η υπό στοιχεία 23451/ΕΥΣΣΑ 493/24.2.2017 (Β' 677) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, χωρίς διάκριση υποπρογραμμάτων και χωρίς περιορισμό στον προϋπολογισμό κάθε κατηγορίας επιλέξιμων ενεργειών, όπως αυτές αναφέρονται στο Παράρτημα αυτής. Στις επιμέρους, κατηγορίες επιλέξιμων ενεργειών της παραπάνω απόφασης προστίθενται οι ενέργειες επίβλεψης έργων του ΕΠΑ μέσα από τις διαδικασίες της παρ. 5 του άρθρου 137 του παρόντος. Μέχρι τη δημιουργία καταλόγου προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών δικαιούχων Τεχνικής Βοήθειας ΕΠΑ, η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων και η Δι.Δι.Ε.Π. μπορούν, για την εκτέλεση των ενεργειών των οποίων είναι δικαιούχοι, να χρησιμοποιούν τους καταλόγους προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού του άρθρου 14 του ν.4314/2014, που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 10 της ανωτέρω απόφασης.

7. Η απόφαση της παρ. 8 του άρθρου 48 του ν. 4314/2014 εφαρμόζεται αναλόγως και για τις ενέργειες τεχνικής υποστήριξης που χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑ.

Άρθρο 135

Πληροφοριακό Σύστημα

Τα δεδομένα που αφορούν την υλοποίηση και παρακολούθηση του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του καταχωρούνται σε πληροφοριακό σύστημα. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι προδιαγραφές λειτουργίας του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος, οι διεπαφές που προβλέπεται να αναπτυχθούν, καθώς και ο τρόπος αξιοποίησης της τεχνολογικής υποδομής υφιστάμενων εφαρμογών για το ΠΔΕ και τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Άρθρο 136

Θέματα προσωπικού της Υπηρεσίας Συντονισμού και των Υπηρεσιών Διαχείρισης του ΕΠΑ

1. Η Δι.Δι.Ε.Π. και οι Υπηρεσίες Διαχείρισης των προγραμμάτων του ΕΠΑ μπορεί να στελεχώνονται και με προσωπικό που αποσπάται από τη ΜΟΔ Α.Ε., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο καταστατικό αυτής, το οποίο κωδικοποιήθηκε με το άρθρο 33 του ν. 3614/2007 (Α' 267).

2. Η υπερωριακή απασχόληση του συνόλου του προσωπικού των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και των υπηρεσιών στις οποίες ανατίθενται καθήκοντα διαχείρισης, σύμφωνα με το άρθρο 132, καθώς και του προσωπικού της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ Α.Ε., που απασχολείται σε έργα του ΕΠΑ ή έργα που δεν είναι επιλέξιμα για συγχρηματοδότηση και χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους του ΠΔΕ, εγκρίνεται με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού ή Περιφερειάρχη, στην οποία αναφέρονται σαφή και συγκεκριμένα στοιχεία που δικαιολογούν την υπερωριακή εργασία. Στην απόφαση αυτή καθορίζονται ο αριθμός των υπαλλήλων, καθώς και οι όροι πραγματοποίησης, οι πηγές χρηματοδότησης, το χρονικό διάστημα και οι ώρες υπερωριακής απασχόλησής τους, τηρουμένων των ορίων των περ. 2 και 3 της παρ. Α' του άρθρου 20 του ν.4354/2015 (Α' 176).

Η αποζημίωση της υπερωριακής απασχόλησης για το σύνολο του προσωπικού της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ Α.Ε. μπορεί να καταβάλλεται από τη ΜΟΔ Α.Ε., με επιχορήγησή της από το ΠΔΕ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Οι πιστώσεις για τη μισθοδοσία, λοιπές παροχές και την αποζημίωση υπερωριακής απασχόλησης των στελεχών της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ Α.Ε. που απασχολούνται σε έργα ΕΠΑ ή έργα που δεν είναι επιλέξιμα για συγχρηματοδότηση και χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους του ΠΔΕ εγγράφονται σε ειδικό έργο συλλογικής απόφασης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Στο ίδιο έργο εγγράφονται οι πιστώσεις για την υπερωριακή απασχόληση του συνόλου του προσωπικού της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων σε περίπτωση καταβολής τους από την ΜΟΔ Α.Ε., καθώς και των αποσπασμένων στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ Α.Ε. υπαλλήλων που προέρχονται από το Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα και απασχολούνται σε έργα ΕΠΑ ή έργα που δεν είναι επιλέξιμα για συγχρηματοδότηση και χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους.

Η αποζημίωση υπερωριακής απασχόλησης του συνόλου του προσωπικού των λοιπών υπηρεσιών στις οποίες ανατίθενται καθήκοντα διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 132, μπορεί να καταβάλλεται από πόρους του ΠΔΕ του φορέα διαχείρισης.

Άρθρο 137

Επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων ΠΔΕ

1. Οι δαπάνες αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών που προκαλούνται κατά την εκτέλεση έργων του ΕΠΑ που διέπονται από τις διατάξεις του ν. 3669/2008 (Α' 116) και του ν. 4412/2016 χρηματοδοτούνται από τον κύριο του έργου και αφορούν: α) την αρχαιολογική παρακολούθηση των εργασιών από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, β) τη διενέργεια σωστικών ανασκαφών, κατά την έννοια του άρθρου 37 του ν. 3028/2002 (Α' 153), γ) τη λήψη προληπτικών μέτρων προστασίας των μνημείων έναντι κινδύνων κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου ή και κατά τη φάση λειτουργίας του. Αν ο προϋπολογισμός των δαπανών αυτών υπερβαίνει το ποσοστό 5% επί του συνολικού προϋπολογισμού του έργου, ο προϋπολογισμός εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη των αρμόδιων κατά περίπτωση Κεντρικών Συμβουλίων του ίδιου Υπουργείου.

2. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της 33/2006 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 280), όπως η παράγραφος αυτή συμπληρώθηκε με το άρθρο 32 του ν. 4587/2018 (Α' 218), προστίθεται περίπτωση κί' ως εξής:

«κι. Οι συμβάσεις μίσθωσης έργου, οι συμβάσεις εργασίας ή απασχόλησης του προσωπικού ιδιωτικού δικαίου που προσλαμβάνεται για ορισμένο χρόνο ή για ωριαία απασχόληση για την εκτέλεση αρχαιολογικών εργασιών επί μνημείων ή σωστικών ανασκαφών που υλοποιούνται με τη μέθοδο της αρχαιολογικής αυτεπιστασίας στο πλαίσιο εφαρμογής προγραμμάτων του ΕΠΑ, καθώς και οι ανανεώσεις και οι παρατάσεις τους, χωρίς να δύναται να θεωρηθεί ότι με αυτές τις συμβάσεις καλύπτονται πάγιες και διαρκείς ανάγκες.».

3. Η επιλογή έκτακτου προσωπικού για την εκτέλεση αρχαιολογικών εργασιών επί μνημείων ή σωστικών ανασκαφών που υλοποιούνται με τη μέθοδο της αρχαιολογικής αυτεπιστασίας πραγματοποιείται με τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας. Ειδικά για τη σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου δημοσιεύεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες στην ιστοσελίδα του δικαιούχου ή του φορέα στον οποίο υπάγεται η Υπηρεσία Διαχείρισης του οικείου προγράμματος. Η πρόσκληση περιλαμβάνει τα επαγγελματικά προσόντα που υπαγορεύονται από τη φύση και τον σκοπό του προς υλοποίηση έργου, καθώς και τη διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής των ενδιαφερομένων.

4. Με απόφαση του οικείου διατάκτη δύναται να ορίζονται τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου της περίπτωσης ιδ' του άρθρου 21 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ως υπόλογοι διαχειριστές έργων εθνικού και συγχρηματοδοτούμενου σκέλους ΠΔΕ υπαγόμενα στις διατάξεις των άρθρων 150 επ. του ν. 4270/2014.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού δύναται να συστήνεται μητρώο εξειδικευμένων στελεχών προερχόμενων από τον ιδιωτικό τομέα, προκειμένου να υποστηρίζουν για συγκεκριμένο χρόνο την επίβλεψη έργων του ΕΠΑ. Με την απόφαση αυτή ορίζονται οι λεπτομέρειες για τη δημιουργία και τήρηση του μητρώου, όπως οι όροι και προϋποθέσεις ένταξης σε αυτό, η διαδικασία διάγνωσης των αναγκών των δικαιούχων, όπως ο τρόπος επιλογής των στελεχών από τους δικαιούχους, η κάλυψη του σχετικού κόστους, ο ρόλος τους στην επίβλεψη των έργων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 138

Κρατικές ενισχύσεις

1. Κατά την κατάρτιση και την υλοποίηση δράσεων και πράξεων κρατικών ενισχύσεων εφαρμόζεται η παράγραφος Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107). Οι προκηρύξεις και οι προσκλήσεις που αφορούν δράσεις και πράξεις κρατικών ενισχύσεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑ εκδίδονται από τον αρμόδιο Υπουργό ή Περιφερειάρχη, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, η οποία αφορά την εναρμόνιση με τις προδιαγραφές του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) του άρθρου 57 του ν. 4314/2014, εφόσον η χρήση του προβλέπεται από την απόφαση της παραγράφου Γ' του άρθρου 129 του παρόντος. Στις προκηρύξεις και στις προσκλήσεις ορίζονται οι δικαιούχοι των ενισχύσεων, οι επιλέξιμες δαπάνες, οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια υπαγωγής, οι προθεσμίες και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2. Με την απόφαση της παραγράφου 1 μπορεί να προβλέπεται η δυνατότητα να πιστοποιούνται οι δαπάνες των επί μέρους δράσεων και πράξεων κρατικών ενισχύσεων από ορκωτούς λογιστές, οι οποίοι υποβάλλουν σχετική βεβαίωση για τη νομιμότητα και την κανονικότητα διενέργειας των δαπανών, την ορθή λογιστική καταχώριση και την εξόφλησή τους, καθώς και για το ότι οι δαπάνες πραγματοποιήθηκαν εντός της επιλέξιμης περιόδου, ότι αφορούν στο εγκεκριμένο έργο, ότι τηρήθηκαν οι όροι της απόφασης χορήγησης της ενίσχυσης και ότι υπάρχουν επαρκή δικαιολογητικά. Ο ορκωτός λογιστής

επιλέγεται από τον δικαιούχο και η δαπάνη για την αμοιβή του είναι επιλέξιμη στο οικείο πρόγραμμα και μέχρι τρεις (3) μήνες μετά από τη λήξη του έργου.

3. Οι προκηρύξεις των κρατικών ενισχύσεων αναρτώνται στο Πρόγραμμα «Διαύγεια» σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3861/2010 (Α' 112), καθώς και σε διαδικτυακό χώρο του ΕΠΑ, ενώ παράλληλα αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης που κρίνονται απαραίτητες για τη διασφάλιση της ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων και της διαφάνειας.

4. Οι φορείς που χορηγούν σύμφωνα με την παράγραφο 1 κρατικές ενισχύσεις ήσσονος σημασίας χρησιμοποιούν υποχρεωτικά το Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) του άρθρου 57 Α του ν. 4314/2014, το οποίο προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 23 του ν. 4605/2019 (Α' 52).

5. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή Περιφερειάρχη μπορεί να ανατίθενται στην αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία με την επωνυμία «Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας» (δ.τ. ΕΦΕΠΑΕ) καθήκοντα διαχείρισης δράσεων κρατικών ενισχύσεων χρηματοδοτούμενων από το ΕΠΑ. Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ ή ο αναπληρωτής του, που συμμετέχει στη γενική συνέλευση και στο διοικητικό συμβούλιο του ΕΦΕΠΑΕ, εκπροσωπεί και τους φορείς υλοποίησης ή διαχείρισης των δράσεων της παρούσας. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των φορέων αυτών, ορίζονται εκπρόσωποί τους ως μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου της περίπτωσης ε' της παραγράφου 7 του άρθρου 13 του ν. 4314/2014 και εφαρμόζεται αναλόγως για την ανάθεση καθηκόντων διαχείρισης της παρούσας, καθώς και για τις λειτουργικές δαπάνες και τον προσδιορισμό τους.

6. Για τις ανάγκες αξιολόγησης των προτάσεων δράσεων κρατικών ενισχύσεων: α) συστήνεται από κάθε αρμόδιο φορέα Μητρώο Αξιολογητών, με απόφαση Υπουργού ή Περιφερειάρχη, η οποία καθορίζει, μεταξύ άλλων, τη διαδικασία σύστασης και τήρησης του Μητρώου, τις ειδικότητες, τα ειδικά προσόντα, τα δικαιολογητικά και τη διαδικασία επιλογής των αξιολογητών και εγγραφής τους στο Μητρώο, καθώς και τις ανατιθέμενες σε αυτούς αρμοδιότητες και τους όρους συμμετοχής τους στα προβλεπόμενα στάδια της αξιολόγησης ή β) χρησιμοποιείται το Μητρώο Αξιολογητών του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ) ή γ) χρησιμοποιείται άλλο υφιστάμενο Μητρώο. Το ύψος της καταβαλλόμενης στους αξιολογητές αποζημίωσης καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015, όπως αυτό τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 52 του ν. 4369/2016 και την παράγραφο 5 του άρθρου 35 του ν. 4484/2017.

Άρθρο 139

Μεταβατική περίοδος

1. Μέχρι την έναρξη της πρώτης προγραμματικής περιόδου του Ε.Π.Α., η οποία λαμβάνει χώρα την 1.7.2021, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον συντονισμό των φορέων και των ενεργειών για την προετοιμασία του Ε.Π.Α. και τον προσδιορισμό των προγραμματικών στόχων της μεταβατικής περιόδου. Με όμοια απόφαση, μπορεί να ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη διαδικασία ένταξης έργων στο Π.Δ.Ε. για χρηματοδότηση από το εθνικό σκέλος του, τη διαδικασία παρακολούθησής τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων εγκρίνεται πρόγραμμα ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας μεταβατικής περιόδου για την κατάρτιση του Ε.Π.Α. και των προγραμμάτων του και την υποστήριξη έργων του εθνικού σκέλους, με δικαιούχο τη Δι.Δι.Ε.Π. και με περίοδο επιλεξιμότητας δαπανών που αρχίζει από την έναρξη ισχύος του παρόντος και λήγει ένα (1) έτος μετά την έναρξη της πρώτης προγραμματικής περιόδου.

Με την εν λόγω απόφαση καθορίζεται ο προϋπολογισμός του προγράμματος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο έκτο εδάφιο της παρ.3 του άρθρου 134 και μπορεί να προσδιορίζονται και άλλοι δικαιούχοι των ενεργειών.

Κατά την κατάρτιση και εφαρμογή του προγράμματος ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας μεταβατικής περιόδου δύναται να λαμβάνεται μέριμνα για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των ΟΤΑ α' και β' βαθμού. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες που αφορούν: α) στην κατάρτιση, την ενημέρωση, τον σχεδιασμό και την έναρξη της υλοποίησης του Ε.Π.Α. και των προγραμμάτων του, β) στην υποστήριξη της υλοποίησης των Ειδικών Προγραμμάτων του άρθρου 110 του ν. 4497/2017 και γ) στην πραγματοποίηση των επιτόπιων επιθεωρήσεων της υποπαρ. 3 της παρ. Β' του άρθρου 129 του παρόντος. Η υλοποίηση του προγράμματος γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 119, την παρ. 8 του άρθρου 200 και το άρθρο 329 του ν. 4412/2016 (Α'147) και με ανάλογη εφαρμογή: α) της υπό στοιχεία 23451/ΕΥΣΣΑ 493/24.2.2017 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, χωρίς διάκριση υποπρογραμμάτων και χωρίς περιορισμό στον προϋπολογισμό κάθε κατηγορίας και β) της απόφασης της παρ. 8 του άρθρου 48 του ν. 4314/2014 (Α' 265). Κατά την εφαρμογή του προγράμματος, η Δι.Δι.Ε.Π. και οι λοιποί οριζόμενοι δικαιούχοι μπορούν να χρησιμοποιούν τους καταλόγους προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού του ν. 4314/2014 για την εκτέλεση των αντίστοιχων ενεργειών.

3. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να τροποποιείται το χρονοδιάγραμμα κατάρτισης, διαβούλευσης και έγκρισης του πρώτου Ε.Π.Α. και των επιμέρους προγραμμάτων του και να παρατείνεται η περίοδος επιλεξιμότητας δαπανών του προγράμματος ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας μεταβατικής περιόδου.

Άρθρο 140

Καταργούμενες και τροποποιούμενες διατάξεις

1. Οι υποπεριπτώσεις ζζ', ηη', θθ' και ιι' της περίπτωσης α', καθώς και η υποπερίπτωση ββ' της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 (Α' 192) καταργούνται.
2. Στις υποπεριπτώσεις αα', ββ', γγ' και δδ' της περίπτωσης γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 οι λέξεις «τεχνική υποστήριξη» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τεχνική βοήθεια».
3. Στην παράγραφο 1, καθώς και στις υποπεριπτώσεις ιαα' της περίπτωσης α' και γγ' της περίπτωσης γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 η λέξη «αμιγώς» διαγράφεται.
4. Στις υποπεριπτώσεις σστ' και ιαα' της περίπτωσης α', καθώς και στην υποπερίπτωση αα' της περίπτωσης γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 οι λέξεις «το Εθνικό Σκέλος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «εθνικούς πόρους».
5. Στην υποπερίπτωση ιγγ' της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 οι λέξεις «εθνικού σκέλους» αντικαθίστανται από το αρκτικόλεξο «ΕΠΑ».
6. Η υποπερίπτωση ηη' της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 αντικαθίσταται ως εξής: «ηη. Διενεργεί, με εντολή της πολιτικής ηγεσίας, έκτακτες επιθεωρήσεις σε οποιαδήποτε κατηγορία έργου του ΕΠΑ ή του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ.».
7. Τα άρθρα 119, 200 και 329 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται ως εξής:
  - α) Η παράγραφος 1 του άρθρου 119 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών κάτω των ορίων, οι οποίες αφορούν ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι αναθέτουσες αρχές ή/και οι δικαιούχοι ενεργειών τεχνικής βοήθειας

κατά την έννοια του ν.4314/2014 και του θεσμικού πλαισίου του ΕΠΑ μπορούν να προσφεύγουν και στις διαδικασίες των παραγράφων 2 και 3 κατά περίπτωση.»

β) Η παράγραφος 6 του άρθρου 119 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, η σύναψη αυτών κατά το άρθρο 118, χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας. Το σχετικό συμφωνητικό όπου απαιτείται υπογράφεται από αυτόν.»

γ) Η παράγραφος 8 του άρθρου 200 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Οι εντολές πληρωμής των ενεργειών τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), του άρθρου 119, εκδίδονται από το όργανο που εξέδωσε την απόφαση ανάθεσης.»

δ) Η παράγραφος 1 του άρθρου 329 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών κάτω των ορίων, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι αναθέτοντες φορείς ή / και οι δικαιούχοι ενεργειών τεχνικής βοήθειας κατά την έννοια του ν.4314/2014 και του θεσμικού πλαισίου του ΕΠΑ, μπορούν να προσφεύγουν και στις διαδικασίες των παραγράφων 2 και 3 κατά περίπτωση.»

ε) Η παράγραφος 6 του άρθρου 329 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, η σύναψη αυτών κατά το άρθρο 328 χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας.»

Άρθρο 141

Μεταβατικές διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος η παράγραφος 2 του άρθρου 136 του παρόντος εφαρμόζεται και για την υπερωριακή εργασία του προσωπικού των υπηρεσιών και φορέων του ίδιου άρθρου που απασχολείται για τα έργα που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του ΠΔΕ.

2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος και μέχρι την έγκριση των ΤΠΑ και ΠΠΑ της πρώτης προγραμματικής περιόδου του ΕΠΑ οι διατάξεις του άρθρου 137 εφαρμόζονται και για τα έργα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους του ΠΔΕ.